Research Intelligence

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางและอาเซียน: ผลกระทบที่มากกว่าราคาน้ำมัน

เมษายน 2569 วิจัยกรุงศรี

krungsri Research
A member of MUFG

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	**3**
บทนำ	**4**
ช่องทางการส่งผ่านผลกระทบมายังเศรษฐกิจอาเซียน	**5**
ความเปราะบางของประเทศในอาเซียนต่อการนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์ และเสถียรภาพภายนอก	**7**
มาตรการด้านราคาพลังงานในภูมิภาคอาเซียน	**11**
มุมมองวิจัยกรุงศรี	**13**
แหล่งอ้างอิง	**14**

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

บทสรุปผู้บริหาร

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางในปี 2569 ได้ทำให้อุปทานพลังงานโลกเกิดภาวะชะงักงันที่อาจต่างกับวิกฤตการณ์ในอดีต เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานสำคัญที่เสียหายหลายจุดพร้อมกัน ส่งผลให้ราคาพลังงานมีแนวโน้มทรงตัวในระดับสูงต่อเนื่อง แม้ความรุนแรงของสงครามจะบรรเทาลงแล้วก็ตาม

สำหรับอาเซียน ภูมิภาคนี้มีความเปราะบางโดยตรงจากการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานและวัตถุดิบที่ขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ ผลกระทบจึงไม่ได้จำกัดแค่ราคาน้ำมัน แต่รวมไปถึงก๊าซธรรมชาติเหลว ต้นทุนอาหาร และปัจจัยการผลิตสำคัญอื่นๆ เมื่อพิจารณาจากความเปราะบางด้านการนำเข้าและเสถียรภาพภายนอก ฟิลิปปินส์ สปป.ลาว และกัมพูชา อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงสุด โดยไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม อยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงลดหลั่นลงมา

ปัจจุบันหลายประเทศใช้มาตรการอุดหนุนเพื่อชะลอการส่งผ่านราคาสู่ผู้บริโภค ซึ่งบางส่วนเริ่มกดดันเสถียรภาพการคลัง การกระจายแหล่งนำเข้าและออกแบบมาตรการช่วยเหลือที่มีเป้าหมายชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาพื้นที่ทางการคลังในภาวะที่วิกฤตมีแนวโน้มยืดเยื้อกว่าในอดีต

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

krittabhorn.sirichaichingkun@krungsri.com

+662 296 2968

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

wanicha.direkudomsak@krungsri.com

+662 296 4734

บทนำ

ความขัดแย้งทางการทหารระหว่างสหรัฐอเมริกา อิสราเอล และอิหร่านตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ได้ทำให้อุปทานพลังงานโลกเกิดภาวะชะงักงันครั้งสำคัญ โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าผ่านช่องแคบฮอร์มุซซึ่งถูกอิหร่านขัดขวางและปิดเส้นทางเป็นระยะ ซึ่งช่องแคบนี้เป็นจุดคอขวดทางยุทธศาสตร์ (Chokepoint) หรือเส้นทางหลักในการขนส่งน้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) และวัตถุดิบสำคัญอื่นๆ สู่ตลาดโลก

แม้โดยทั่วไป หากความขัดแย้งบรรเทาลง ราคาพลังงานที่พุ่งสูงขึ้นจากปัจจัยด้านอุปทานมักคลี่คลายได้ค่อนข้างเร็ว (Short-lived) **แต่วิกฤตครั้งนี้อาจแตกต่างออกไป เนื่องจากการโจมตีทางการทหารของทั้ง 2 ฝ่ายสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานในหลายจุดสำคัญ จึงอาจทำให้การฟื้นตัวของอุปทานล่าช้ากว่าในอดีต**[1/] **ทำให้ราคาพลังงานมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงต่อไปอีกระยะหนึ่ง** โดยองค์การพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency: IEA) ได้รายงานภาวะตลาดน้ำมันเดือนมีนาคม 2569 ว่าการปิดกั้นช่องแคบฮอร์มุซส่งผลให้ปริมาณน้ำมันในตลาดโลกหายไปราว 8% ของอุปทานรายวันทั้งหมด ในขณะที่ความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานอาจส่งผลให้กำลังการผลิต LNG บางส่วนในประเทศกาตาร์หยุดชะงักนานถึง 3–5 ปี และยากที่จะชดเชยได้ในระยะสั้นจากแหล่งผลิตอื่น (QatarEnergy, cited in Reuters, 2026)

เนื่องจากประเทศในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่พึ่งพาการนำเข้าพลังงานและวัตถุดิบสำคัญอื่น ๆ จากตะวันออกกลาง ภูมิภาคนี้จึงมีความเปราะบางต่อความล่าช้าหรือการหยุดชะงักของการขนส่งสินค้าผ่านช่องแคบฮอร์มุซ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงส่งผลให้หลายฝ่ายเกิดความกังวลต่อความเสี่ยงที่เศรษฐกิจจะชะลอตัวพร้อมเงินเฟ้อสูง (Stagflation) **ในประเทศผู้นำเข้าพลังงานสุทธิ** บทความนี้จึงมุ่งเน้นวิเคราะห์ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ช่องทางการส่งผ่านผลกระทบของความขัดแย้งในตะวันออกกลางต่อเศรษฐกิจอาเซียน (2) ความเปราะบางของประเทศอาเซียนต่อการนำเข้าพลังงานและอาหาร รวมทั้งเสถียรภาพภายนอก และ (3) นโยบายควบคุมราคาพลังงานและผลกระทบต่อเสถียรภาพการคลัง

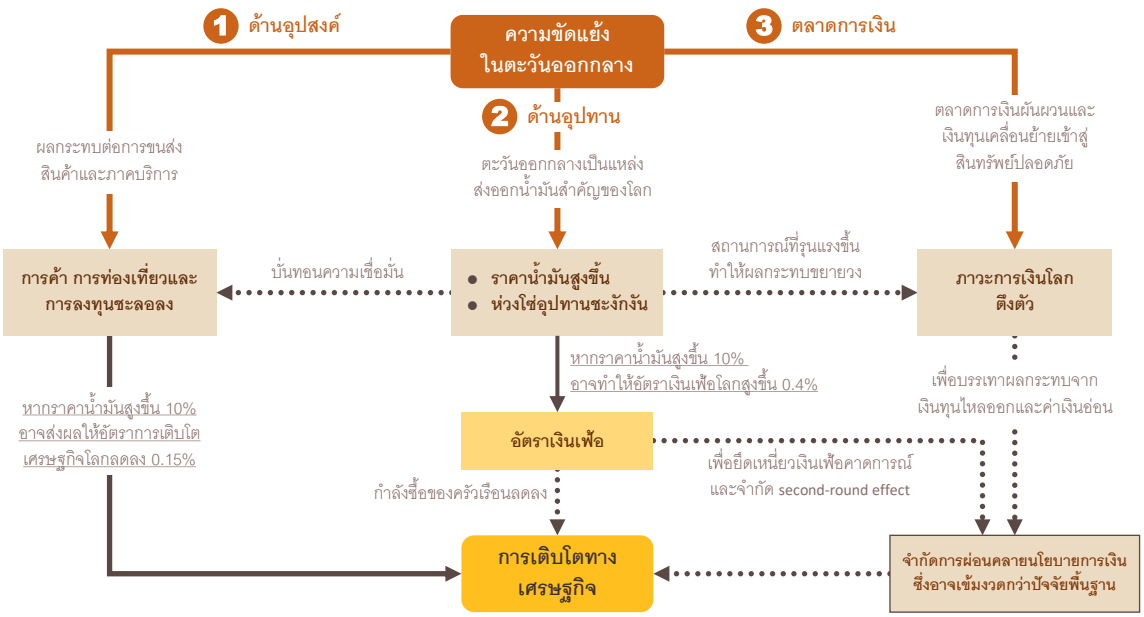
1/ ความตึงตัวของอุปทานพลังงานสะท้อนจาก (1) กำลังการผลิตสำรองที่กระจุกตัวในอ่าวเปอร์เซียและไม่สามารถส่งออกได้หากช่องแคบฮอร์มุซปิด (2) การหยุดชะงักของกำลังการกลั่นจากความเสียหายของโครงสร้างพื้นฐาน และ (3) ข้อจำกัดของเส้นทางขนส่งทางเลือกที่ไม่สามารถทดแทนได้เต็มที่ (Kpler, 2026)

ช่องทางการส่งผ่านผลกระทบมายังเศรษฐกิจอาเซียน

โดยทั่วไป ความขัดแย้งในตะวันออกกลางมักส่งผ่านผลกระทบต่อประเทศที่มีลักษณะเศรษฐกิจเปิดขนาดเล็ก (Small open economy) ผ่าน 3 ช่องทางหลัก ได้แก่ (1) **แรงกดดันฝั่งอุปทาน** ผ่านต้นทุนพลังงาน อาหาร และวัตถุดิบอื่นๆ (2) **แรงกดดันด้านอุปสงค์** ผ่านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว และ (3) **แรงกดดันจากภาวะการเงิน** ผ่านความตึงตัวของตลาดการเงินและราคาสินทรัพย์ที่ปรับลดลง (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1

ช่องทางการส่งผ่านผลกระทบของความขัดแย้งในตะวันออกกลางต่อเศรษฐกิจ

Source: IMF, BOT and Krungsri Research

ในระยะสั้น ผลกระทบหลักจะมาจากแรงกดดันด้านอุปทาน เนื่องจาก (1) **การขนส่งพลังงานและปัจจัยการผลิตหยุดชะงัก** ทั้งน้ำมันดิบ LNG ตลอดจนปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่สำคัญ (2) **การขนส่งทางทะเลและระบบโลจิสติกส์ล่าช้า** ทำให้ต้นทุนค่าระวางเรือและค่าประกันภัยทางทะเลปรับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อจำกัดเหล่านี้มีแนวโน้มส่งผ่านไปสู่แรงกดดันเงินเฟ้อในประเทศผู้นำเข้าพลังงาน รวมถึงส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานในวงกว้างหากขาดแคลนวัตถุดิบตั้งต้น

นอกจากนี้ ผลกระทบในระยะสั้นยังส่งผ่านทางภาวะการเงินที่ตึงตัวมากขึ้น โดยสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงส่งผลให้ราคาสินทรัพย์เสี่ยงปรับลดลงและเงินทุนไหลออกจากบางประเทศ ขณะเดียวกัน ความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นอาจทำให้ธนาคารกลางจำเป็นต้องดำเนินนโยบายการเงินตึงตัวกว่าปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ **ภาวะดังกล่าวมีแนวโน้มส่งผลกดดันการบริโภคผ่านช่องทางความมั่งคั่ง** (Wealth effect) **และต้นทุนทางการเงินที่สูงขึ้น**

ในด้านอุปสงค์ แม้ผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนยังจำกัดในระยะสั้น เนื่องจากการส่งออกของอาเซียนไปยังตะวันออกกลางมีสัดส่วนน้อยกว่า 4% ของการส่งออกรวม (ภาพที่ 2) **แต่ผลกระทบเริ่มปรากฏชัดในภาคการท่องเที่ยว** เนื่องจากความกังวลด้านความปลอดภัย รวมถึงการปิดน่านฟ้าและสนามบินบางแห่งในภูมิภาคตะวันออกกลางกำลังส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกาชะลอการเดินทางมายังภูมิภาคเอเชีย

ภาพที่ 2

สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปยังประเทศแถบตะวันออกกลาง

Source: IMF, CEIC, Krungsri Research

ทั้งนี้ หากสถานการณ์ความขัดแย้งยืดเยื้อและส่งผลกระทบต่อจุดยุทธศาสตร์การขนส่งทางทะเลอื่น เช่น ช่องแคบบับอัลมันเดบ (Bab el-Mandeb) **ความเสี่ยงต่อภาวะชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานโลกจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะยิ่งกดดันความเชื่อมั่นของนักลงทุนและทำให้ผลกระทบฝั่งอุปสงค์ให้รุนแรงกว่านี้ได้**

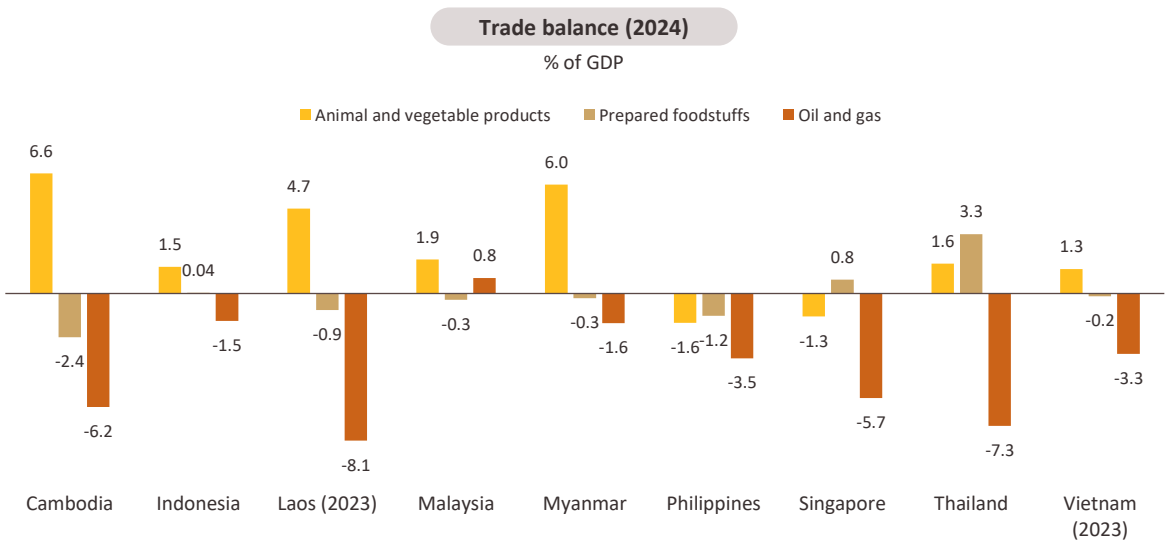
ความเปราะบางของประเทศในอาเซียนต่อการนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์ และเสถียรภาพภายนอก

ความเปราะบางต่อการนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์

แม้บทความนี้จะเน้นการวิเคราะห์ด้านพลังงานเป็นหลัก แต่ในบริบทของอาเซียนจำเป็นต้องพิจารณาสินค้าโภคภัณฑ์อื่นๆ อาทิ อาหาร ควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากหลายประเทศเป็นผู้นำเข้าอาหารและต้องใช้พลังงานเป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญ แม้แต่ประเทศผู้ผลิตอาหารเองก็ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบสำคัญอย่างปุ๋ยจากตะวันออกกลาง นอกจากนี้ ภูมิภาคอาเซียนยังมีสัดส่วนอาหารในตะกร้าเงินเฟ้อสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้วอย่างมีนัยสำคัญ[2/] **ดังนั้น ภูมิภาคอาเซียนจึงมีความเปราะบางต่อการนำเข้าทั้งพลังงานและอาหารท่ามกลางภาวะอุปทานตึงตัว โดยสามารถจำแนกความเปราะบางตามลักษณะของการนำเข้าสุทธิหรือการส่งออกสุทธิของสินค้าโภคภัณฑ์ที่สำคัญซึ่งสะท้อนระดับการพึ่งพาการนำเข้าของแต่ละประเทศ ดังนี้** (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3

การนำเข้าสุทธิ (-) หรือการส่งออกสุทธิ (+) ในหมวดผลิตภัณฑ์อาหารและพลังงาน

Source: WITS, WB, CEIC, Krungsri Research
Note: 1) Animal and vegetable products = HS 2022 Section I-III (Animal Products; Vegetable Products; Animal, Vegetable or Microbial Fats and Oils; Prepared Edible Fats)
2) Prepared foodstuffs = HS 2022 Section IV (Prepared Foodstuffs; Beverages, Spirits and Vinegar; Tobacco and Manufactured Tobacco Substitutes; Products Containing Nicotine)
3) Oil and gas = HS 2022 2709-2711 (Crude Petroleum Oils; Refined Petroleum Products; Petroleum Gases)

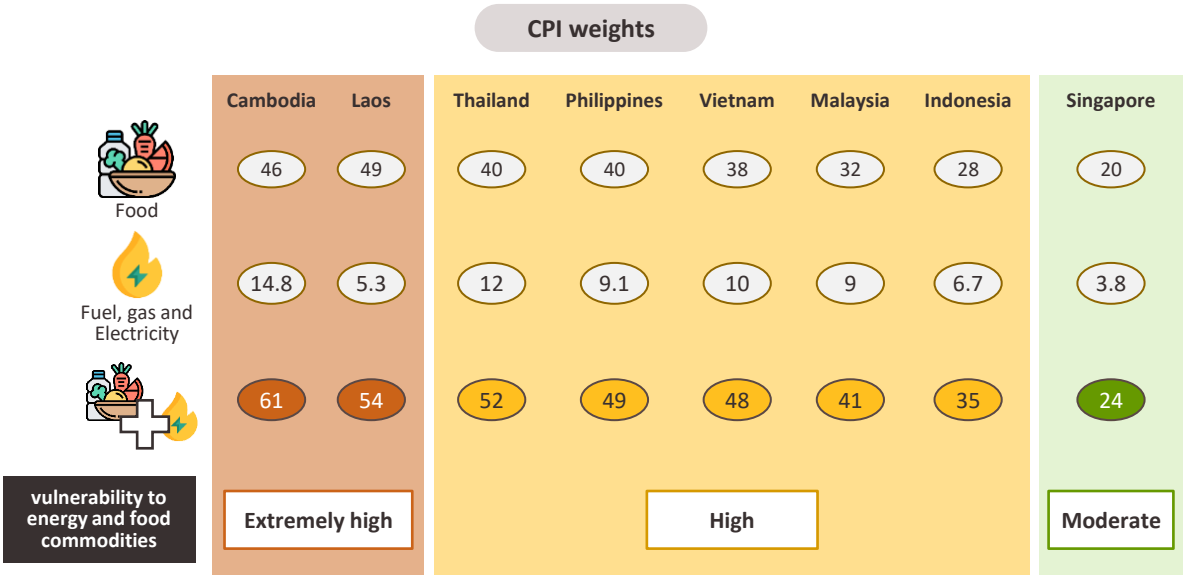
- **กลุ่มประเทศที่มีความเปราะบางสูงที่สุด คือประเทศที่เป็นผู้นำเข้าสุทธิทั้งในหมวดพลังงานและอาหาร** (energy and food deficit) ได้แก่ ฟิลิปปินส์ สปป. ลาว และกัมพูชา โดยฟิลิปปินส์พึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากตะวันออกกลางอย่างมาก ควบคู่กับการนำเข้าอาหารในระดับสูง นอกจากนี้ในตะกร้าเงินเฟ้อยังมีน้ำหนักของสินค้ากลุ่มอาหารและพลังงานสูงที่สุดในภูมิภาค (49% ในภาพที่ 4) ขณะที่ สปป. ลาว มีความเปราะบางเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล ต้องพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันทั้งหมด และเป็นผู้นำเข้าอาหารแปรรูปสุทธิ[3/]

2/ สัดส่วนอาหารในตะกร้าเงินเฟ้อของสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปอยู่ที่ประมาณ 13–14% ขณะที่ในกลุ่มประเทศอาเซียนมีสัดส่วนสูงกว่ามาก อยู่ที่ราว 30–40%

3/ แม้ สปป.ลาว และกัมพูชาจะเป็นผู้ส่งออกอาหารขั้นต้น (สินค้าเกษตรวัตถุดิบเป็นหลัก) แต่ความสามารถในการแปรรูปและผลิตอาหารสำเร็จรูปภายในประเทศยังมีจำกัด ทำให้ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารแปรรูปจากต่างประเทศ ส่งผลให้ยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะในภาวะอุปทานตึงตัว และหากค่าเงินอ่อนค่าจะยิ่งทำให้ต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้น (กรณี สปป. ลาว)

ภาพที่ 4

น้ำหนักของอาหารและพลังงานในตะกร้าเงินเฟ้อ

Source: CEIC, Krungsri Research

- **กลุ่มประเทศที่เปราะบางรองลงมา คือประเทศที่เป็นผู้นำเข้าสุทธิสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทใดประเภทหนึ่ง** (energy or food deficit) ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม **โดยในกลุ่มนี้ ไทยมีความเปราะบางสูงสุดเนื่องจากนำเข้าน้ำมันและก๊าซในสัดส่วนสูง ประกอบกับมีน้ำหนักของหมวดพลังงานและอาหารในตะกร้าเงินเฟ้อที่ค่อนข้างสูง** แม้ไทยจะเป็นผู้ส่งออกอาหารสุทธิ แต่ยังพึ่งพาวัตถุดิบสำคัญอย่างปุ๋ยจากตะวันออกกลางในสัดส่วนสูง[4/] ขณะที่อินโดนีเซียมีความเปราะบางรองลงมา แม้จะเป็นผู้ส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์หลายประเภท แต่ยังคงเป็นผู้นำเข้าน้ำมันสุทธิ และมีความอ่อนไหวต่อราคาพลังงานและอาหาร สะท้อนจากตะกร้าเงินเฟ้อที่มีน้ำหนักอาหารและพลังงานค่อนข้างสูง ส่วนเวียดนามมีความเสี่ยงหลักอยู่ในด้านพลังงาน จากการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบจากคูเวตในสัดส่วนสูง (มากกว่า 80% ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด) อีกทั้งภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้ความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นตาม นอกจากนี้ยังมีปริมาณน้ำมันสำรองเหลือน้อยกว่า 1 เดือนอีกด้วย[5/]

ความเปราะบางต่อเสถียรภาพภายนอก (External Stability)

นอกเหนือจากความเปราะบางจากการนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์แล้ว ภาวะตลาดการเงินโลกยังส่งผลต่อเสถียรภาพภายนอกของประเทศในอาเซียน ผ่านอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนซึ่งจะส่งผลต่อภาระหนี้ต่างประเทศอีกด้วย โดยประเทศที่มีความเปราะบางมักเป็นกลุ่มที่พึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศและมีหนี้ต่างประเทศในระดับสูง

- **ประเทศที่พึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ** (External financing) **อย่างอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ซึ่งเผชิญภาวะขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและขาดดุลการคลัง** (Twin deficits) จำเป็นต้องพึ่งพากระแสเงินทุนไหลเข้าอย่างต่อเนื่อง แต่ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายมีแนวโน้มไหลออกจากประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging markets) ที่มีความเสี่ยงสูงกว่า ส่งผลให้ค่าเงินเผชิญแรงกดดันให้อ่อนค่าและผันผวนกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค

4/ อ่านเพิ่มเติมที่ ความตึงเครียดในตะวันออกกลาง: ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไทย

5/ Vietnam Asks Japan, South Korea For Help Accessing Crude Oil Supplies, The Diplomat (March 17, 2026)

- **ประเทศที่มีภาระหนี้ต่างประเทศในระดับสูงอย่าง สปป.ลาว** มีความเปราะบางต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและภาระหนี้ต่างประเทศ เนื่องจากค่าเงินที่อ่อนค่าจะเพิ่มภาระการชำระหนี้ต่างประเทศเมื่อคิดเป็นเงินสกุลท้องถิ่น

- **นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังมีความเสี่ยงเพิ่มเติมจากการพึ่งพาเงินโอนของแรงงานในต่างประเทศ** (remittances) **โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศอ่าว** (Gulf Cooperation Council: GCC)[6/] แม้เงินโอนของแรงงานใน GCC จะคิดเป็นเพียงประมาณ 1.6% ของ GDP ฟิลิปปินส์ แต่ถือว่ามีนัยสำคัญเมื่อพิจารณาจากเงินโอนรวมของฟิลิปปินส์ที่มีมูลค่าสูงถึงราว 8% ของ GDP และสัดส่วนเงินโอนจาก GCC สูงถึงประมาณ 18% ของเงินโอนทั้งหมด จึงถือเป็นแหล่งรายได้ภายนอกที่สำคัญซึ่งอาจได้รับผลกระทบหากเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มดังกล่าวชะลอตัวรุนแรง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

รายได้เงินโอนของแรงงานในต่างประเทศจากกลุ่มประเทศอ่าว (GCC)

Country	Remittance inflows from the Gulf (% of GDP, 2025 est.)
Philippines	1.6
Cambodia	1.0
Indonesia	0.5
Vietnam	0.3

Source: Capital Economics, WB, IIRE Manila, Krungsri Research

จัดอันดับความเปราะบางในกลุ่มประเทศอาเซียน

เมื่อพิจารณาความเปราะบางด้านการนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์ (พลังงานและอาหาร) ควบคู่กับเสถียรภาพภายนอก (ตาราง 2) พบว่าประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่สุด ได้แก่ สปป.ลาวและฟิลิปปินส์ โดยฟิลิปปินส์เผชิญความเปราะบางทั้งจากการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานและอาหารในระดับสูง ควบคู่กับการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ขณะที่ สปป.ลาว เผชิญข้อจำกัดในลักษณะเดียวกัน แต่มีความเปราะบางเชิงโครงสร้างที่รุนแรงกว่า ทั้งการพึ่งพาพลังงานจากภายนอกและภาระหนี้ต่างประเทศ **สำหรับกัมพูชา แม้มีความเปราะบางด้านการนำเข้าใกล้เคียงกับกลุ่มข้างต้น แต่ความเสี่ยงด้านเสถียรภาพภายนอกอยู่ในระดับรองลงมา** เพราะแม้จะขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่อง แต่แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ผ่อนปรน (Concessional loans) อีกทั้งค่าเงินมีความผันผวนค่อนข้างต่ำจากการบริหารจัดการในลักษณะกึ่งตรึงค่า (Crawl-like management)

กลุ่มที่มีความเสี่ยงลดหลั่นลงมา ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยไทยมีความเปราะบางจากการพึ่งพาการนำเข้าพลังงาน แต่ยังมีเสถียรภาพภายนอกที่แข็งแกร่ง ขณะที่อินโดนีเซียแม้จะเป็นผู้ส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์หลายประเภท แต่เป็นผู้นำเข้าน้ำมันสุทธิ และยังพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ สำหรับเวียดนาม ความเสี่ยงหลักอยู่ที่การนำเข้าน้ำมันจากตะวันออกกลางในสัดส่วนสูงและอีกทั้งมีการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมในระดับสูง

6/ กลุ่มประเทศอ่าว (Gulf States) หรือ GCC หมายถึง 6 ประเทศสมาชิก Gulf Cooperation Council ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คูเวต กาตาร์ บาห์เรน และโอมาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคตะวันออกกลาง (Middle East) โดยเงินโอนแรงงานฟิลิปปินส์ แหล่งรายได้หลักมาจากประเทศ GCC เป็นสำคัญ

ตารางที่ 2

ความเปราะบางในกลุ่มประเทศอาเซียนในมิติการนำเข้าพลังงาน อาหารและเสถียรภาพภายนอก

		Cambodia	Lao PDR	Vietnam	Philippines	Indonesia	Thailand
Commodity exposure	**Commodity balance**	**Deficit (energy & prepared food)**	**Deficit (energy & prepared food)**	Mixed (rising energy deficit)	**Deficit (energy & food)**	Mixed (fuel exporter but net oil & gas importer)	Mixed (net energy importer, net food exporter)
	Oil reserves	< 1 month	N.A.: mandatory ~10 days	< 1 month	~50-60 days	~25 days	~100 days
	Main sources of petroleum imports	SG, VN, MY (indirect exposure to Middle East)	TH (indirect exposure to Middle East)	Mainly Middle East (87%), MY, S. Korea	Mainly Middle East (~93%)	SG, MY (indirect Middle East exposure)	Middle East (55%), U.S., MY
	Fuel dependency risk (% trade balance)	**High**	**Critical** (landlocked, fully relied on imports)	Moderate	**High**	Moderate	Moderate to High
	Food dependency risk (% trade balance)	Moderate	Moderate	Low–moderate	**High**	Low–moderate	Low, but exposed to risks from fertilizer import
External exposure	**Twin deficit**	No (CAD)	No	No	Yes (persistent)	Yes (cyclical)	No
	External debt	Moderate (concessional)	**High (public external debt)**	Moderate	Moderate	Moderate	Low
	Remittances from Middle East	Low	N.A.	Negligible	Moderate-High	Negligible	
Overall vulnerability		**HIGH**	**EXTREMELY HIGH**	**MODERATE-HIGH**	**VERY HIGH**	**MODERATE**	**MODERATE-HIGH**

Source: **Fuel reserve data** were compiled from Minister of Mines and Energy (Cambodia); PCO/PIA (Philippines); Pertamina (Indonesia); Department of Energy Business (Thailand), Asia Media Center (Vietnam, cited in the Diplomat), *all retrieved in March 2026*. For Lao PDR, no official national reserve data; mandatory private stocks ~10 days for distributors, per MOIC Decree. **Fuel import data** were obtained from the World Bank (WITS), U.S. EIA (Indonesia Country Analysis), DOE Philippines via the Philippine Information Agency, Statista, and Thailand's Energy Policy and Planning Office.

มาตรการด้านราคาพลังงานในภูมิภาคอาเซียน

ในภาวะที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกโลกปรับสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศในอาเซียนต่างออกมาตรการรับมือที่หลากหลาย ทั้งการลดภาษีสรรพสามิต การอุดหนุนราคา การควบคุมการกักตุน ไปจนถึงการปรับวันทำงานของภาครัฐ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

มาตรการราคาพลังงานในภูมิภาค (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2569)

หมวดหมู่มาตรการ / แนวทางปฏิบัติ	ไทย	เวียดนาม	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	กัมพูชา	สปป. ลาว	เมียนมา
1. มาตรการทางการคลังและราคา								
การใช้กองทุน/เงินอุดหนุน (ตรึงราคา)	✓	✓	✓	✓	✓			
การอุดหนุน/ลดภาษี (สรรพสามิต/นำเข้า)		✓			✓	✓		
2. มาตรการการจัดการอุปทานน้ำมัน								
การสำรองและจัดหา (เปลี่ยนแหล่ง/ดึงสต็อก)		✓	✓		✓	✓		
การควบคุมและตรวจสอบ (กันกักตุน/เก็งกำไร)	✓			✓		✓	✓	✓
3. มาตรการการจัดการด้านอุปสงค์								
การจำกัดการใช้ อาทิ WFH, วิ่งรถสลับวัน, จำกัดปริมาณการเติมน้ำมัน	✓				✓		✓	✓
4. มาตรการอื่น ๆ								
การควบคุมราคาโดยรัฐ				✓			✓	
การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมัน (1 มี.ค. – 23 มี.ค., %)								
น้ำมันเบนซิน	29.3	31.8	0	28.7	54.2	52.8	32.9	55.4
น้ำมันดีเซล	36	45.9	0	57.9	81.6	78.7	72.4	76.9

Source: ThaiPublica, Nikkei Asia, Thairath, EPPO, Global Petrol Prices, and Krungsri Research

Note: Fuel prices for Thailand are calculated for the period March 1–31, 2026, where gasoline refers to ULG 95 and diesel refers to B7.

เราสามารถจำแนกแนวทางนโยบายด้านราคาพลังงานออกได้เป็นสามกลุ่มหลัก ดังนี้

- **กลุ่มที่หนึ่ง คือประเทศที่ใช้ระบบอุดหนุนราคาโดยตรง** (Direct subsidy) ได้แก่ อินโดนีเซียและมาเลเซีย โดยอินโดนีเซียตรึงราคาขายปลีกและให้รัฐชดเชยส่วนต่าง ทำให้มีความเสี่ยงด้านภาระการคลังสูง ขณะที่มาเลเซียใช้นโยบายอุดหนุนแบบเจาะจง แม้ช่วยจำกัดภาระงบประมาณได้บางส่วน แต่ยังคงมีต้นทุนทางการคลัง

- **กลุ่มที่สอง คือประเทศที่ใช้กองทุนน้ำมันเพื่อลดความผันผวนของราคา** (Stabilization fund) เช่น ไทยและเวียดนาม โดยใช้กองทุนเพื่อบรรเทาความผันผวนและตรึงราคาไว้ระดับหนึ่ง แม้มีความยืดหยุ่นมากกว่า แต่มีความเสี่ยงต่อภาระทางการคลังหากราคาน้ำมันอยู่ในระดับสูงเป็นเวลานาน

- **กลุ่มที่สาม คือประเทศที่ใช้มาตรการเฉพาะกลุ่มทั้งการอุดหนุนควบคู่กับมาตรการภาษี** (Targeted support and tax measures) เช่น ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และ สปป.ลาว ที่เน้นการลดภาษีบางรายการเพื่อช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ ขณะที่ล่าสุดเวียดนาม (มีนาคม 2569) ได้มีการปรับลดและยกเว้นการจัดเก็บภาษีบางรายการที่เกี่ยวข้องกับพลังงานเป็นการชั่วคราว รวมถึงภาษีสรรพสามิตบางส่วน โดยมีผลจนถึงวันที่ 15 เมษายน 2569

จะเห็นได้ว่า ประเทศส่วนใหญ่พยายามชะลอการส่งผ่านของราคาพลังงานไปสู่ผู้บริโภค สะท้อนการยินยอมแลกเปลี่ยน (Trade-off) **ระหว่างการรักษาอำนาจซื้อของประชาชนกับเสถียรภาพทางการคลัง** โดยจากตาราง 4 พบว่า อินโดนีเซียมีความเสี่ยงทางการคลังสูงที่สุดจากการอุดหนุนราคาพลังงาน ขณะที่มีช่องว่างทางการคลังจำกัด ขณะที่ไทยและเวียดนามใช้กลไกกองทุนน้ำมัน ทำให้ภาระการคลังอยู่ในระดับปานกลางแต่มีความเสี่ยงหากราคาพลังงานสูงต่อเนื่อง ส่วนฟิลิปปินส์ กัมพูชา และ สปป.ลาว เน้นกลไกตลาดและมาตรการภาษี ส่งผลให้ภาระอุดหนุนต่ำกว่าแต่มีการส่งผ่านราคาสู่ผู้บริโภคมากกว่า

ตารางที่ 4

ภาระทางการคลังจากนโยบายราคาพลังงานของแต่ละประเทศ

	Cambodia	Lao PDR	Vietnam	Philippines	Indonesia	Thailand
Policy model	Targeted support and tax measures	Targeted support and tax measures	Stabilization fund and (temporary) tax measures	Targeted support and tax measures	Direct subsidy	Stabilization fund
Fiscal space	Limited	Limited	Moderate	Limited with fiscal consolidation goals	Low with legal cap on fiscal deficit	Limited
Fiscal burden on subsidy	Moderate	Moderate	Moderate-High	Moderate	High	Moderate-High

Source: Krungsri Research

มุมมองวิจัยกรุงศรี

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางในปัจจุบันได้ทำให้อุปทานพลังงานโลกหยุดชะงักลง ทั้งจากการปิดกั้นช่องแคบฮอร์มุซ การโจมตีโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานสำคัญในตะวันออกกลาง และล่าสุดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2569 ได้เกิดการโจมตีโครงสร้างพื้นฐาน LNG ในกาตาร์ ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออก LNG รายใหญ่อันดับสองของโลก **สะท้อนว่าวิกฤตด้านอุปทานพลังงานในครั้งนี้มีความซับซ้อน และมีข้อจำกัดด้านพลังงานหลายมิติพร้อมกัน สำหรับอาเซียน ผลกระทบจากวิกฤตนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงราคาน้ำมันและก๊าซ แต่ครอบคลุมไปถึงปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่พึ่งพาการนำเข้าจากตะวันออกกลาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพ ต้นทุนการผลิต และกิจกรรมเศรษฐกิจในวงกว้าง**

เมื่อเปรียบเทียบกับวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย (อิรัก-คูเวต) ปี 2533–2534 ซึ่งเป็นวิกฤตที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด พบว่ามีทั้งประเด็นที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน โดยในแง่ความเหมือน ราคาน้ำมันในปี 2533 ที่พุ่งจากราว 15 เป็น 40 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลภายในไม่กี่เดือน สะท้อนภาพที่คล้ายคลึงกับภาวะในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งในตะวันออกกลางในครั้งนี้แตกต่างจากวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียอย่างน้อยสามมิติ ดังนี้

- **มิติแรกคือความเสี่ยงด้านพลังงานที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงน้ำมัน** เนื่องจากในปี 2533 LNG ยังไม่ใช่สินค้าโภคภัณฑ์หลักในตลาดโลกและเอเชีย (IEA, 2019; Enerdata, 2020) ขณะที่ปัจจุบัน ความเสี่ยงได้ครอบคลุมทั้งน้ำมันและ LNG ซึ่งเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานของปุ๋ยและอาหารอย่างมาก (Quitzow et al., 2025; FAO, 2025) ทำให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจอาเซียนลุกลามเกินกว่าราคาน้ำมันเพียงอย่างเดียว

- **มิติที่สอง ความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานในหลายจุดสำคัญ อาจทำให้การฟื้นตัวของอุปทานใช้เวลานานกว่าวิกฤตพลังงานในอดีต** โดยภาวะอุปทานที่ตึงตัวต่อเนื่องมีแนวโน้มส่งผลให้ราคาพลังงานทรงตัวในระดับสูงไปอีกระยะหนึ่ง แม้ความรุนแรงของสงครามจะบรรเทาลงแล้วก็ตาม

- **มิติที่สาม หลายประเทศเผชิญข้อจำกัดในการใช้นโยบายการคลัง** เนื่องจากภาระหนี้สาธารณะที่สะสมในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิดทำให้หลายประเทศในอาเซียนมีพื้นที่การคลังจำกัดกว่าในอดีต และอาจไม่สามารถรักษามาตรการอุดหนุนราคาพลังงานไว้ได้ในระยะยาว

บทเรียนจากวิกฤตในอดีตชี้ให้เห็นว่า (1) การพึ่งพาแหล่งพลังงานที่กระจุกตัวทำให้ประเทศมีความเปราะบางต่อความผันผวนจากภายนอก (2) การตรึงราคาพลังงานยาวนานจะสร้างภาระทางการคลังและบิดเบือนกลไกตลาด และ (3) ประเทศที่มีเสถียรภาพภายนอกแข็งแกร่ง รวมถึงมีความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารจะสามารถรองรับความผันผวนได้ดีกว่า ดังนั้น ในบริบทปัจจุบัน อาเซียนควรเร่งกระจายแหล่งนำเข้าพลังงาน และออกแบบมาตรการช่วยเหลือด้านพลังงานให้มีเป้าหมายและกรอบเวลาที่ชัดเจน เพื่อลดภาระการคลังในระยะยาว รวมถึงรักษาพื้นที่ทางการคลัง โดยให้ความสำคัญกับโครงการที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลทางเศรษฐกิจท่ามกลางโลกในปัจจุบันที่มีแนวโน้มซับซ้อนและอาจเกิดวิกฤตที่ยืดเยื้อกว่าในอดีต

แหล่งอ้างอิง

Alcorta, A., Mithal, A., Molloy, P., & Weiss, T. (2026, January 28). *Cultivating a lower-carbon food supply chain: Unlocking Scope 3 progress through fertilizer emissions reduction*. Retrieved from Center for Green Market Activation: https://gmacenter.org/news/article-cultivating-a-lower-carbon-food-supply-chain-unlocking-scope-3-progress-through-fertilizer-emissions-reduction/

Enerdata. (2020, September). *The new LNG markets and their geopolitical implications*. Retrieved from https://www.enerdata.net/publications/executive-briefing/lng-markets-and-geopolitical-implications-enerdata-brief.pdf

FAO. (2025, June). *Fertilizer market update*. Retrieved from Food Outlook: https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/0c79f9df-b2eb-43cb-9b84-977efea5b197/content

IEA. (2019, June 19). *LNG Market Trends and Their Implications*. Retrieved from https://www.iea.org/reports/lng-market-trends-and-their-implications

IEA. (2026, March 12). *Oil Market Report - March 2026*. Retrieved from https://www.iea.org/reports/oil-market-report-march-2026

IIRE Manila. (2026, March 19). *On the Middle East crisis and the Philippines*. Retrieved from International Viewpoint: https://internationalviewpoint.org/On-the-Middle-East-crisis-and-the-Philippines

Kpler. (2026, March 5). *Middle East conflict - oil market implications: a continuing assessment*. Retrieved from https://www.kpler.com/blog/middle-east-conflict---oil-market-implications-a-continuing-assessment?utm_source__c=chatgpt.com

Nikkei Asia. (2026, March 5). *Fuel anxiety spreads in Asia as Hormuz closure throttles supplies*. Retrieved from https://asia.nikkei.com/business/energy/fuel-anxiety-spreads-in-asia-as-hormuz-closure-throttles-supplies

Quitzow, R., Balmaceda, M., & Goldthau, A. (2025, January 17). The nexus of geopolitics, decarbonization, and food security gives rise to distinct challenges across fertilizer supply chains. *One Earth, 8*(1). Retrieved from https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590332224006031

Reuters. (2026, March 20). *Exclusive: Iran attacks wipe out 17% of Qatar's LNG capacity for up to five years, QatarEnergy CEO says*. Retrieved from https://www.reuters.com/business/energy/iran-attack-damage-wipes-out-17-qatars-lng-capacity-three-five-years-qatarenergy-2026-03-19/

ThaiPublica. (2026, March 8). *ASEAN Roundup อาเซียนออกมาตรการดูแลความมั่นคงพลังงาน หลังราคาน้ำมันพุ่งจากสงครามตะวันออกกลาง*. Retrieved from https://thaipublica.org/2026/03/asean-weekly-roundup-344/

Thairath. (2026, March 17). *Measures Taken by 10 Asian Countries to Tackle the Oil Crisis Triggered by the Iran War*. Retrieved from https://en.thairath.co.th/scoop/world/2920719

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ทรรศิน กลิ่นถนอม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

วณัช บัณฑิตาโสภณ

นักเศรษฐศาสตร์

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

ผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิจัยอาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิจัย

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิจัย

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

เตียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (Power Generation, Renewable Energy, ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

รพีภูมิ ลาภมาก

นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)

ฉัตรวลี เมธาสถิตย์สุข

นักวิเคราะห์ (Healthcare, Chemicals, Medical Devices)

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เชิดศักดิ์ ศรีชัยต้น

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล